

**Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia
Llicenciatura de Sociologia**

21052 - **TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ III** (8 crèdits)

Professorat de l'assignatura: **Carlos Lozares Colina**
Pedro López Roldán

PROGRAMA GENERAL

Curs 1997-98

1. PLANTEJAMENT I OBJECTIUS GENERALS

L'assignatura Tècniques d'Investigació III constitueix un curs d'introducció als mètodes i tècniques d'anàlisi de dades que es planteja com a continuació de la perspectiva distributiva o més quantitativa parcialment iniciada a l'assignatura de Tècniques d'Investigació II. En conseqüència es consideraran assimilats aquells procediments, mètodes i tècniques ja tractats, i s'ampliaran per a considerar el que podem anomenar de forma general el pas dels procediments d'anàlisi bivariante als procediments d'anàlisi multivariante. Tanmateix no cal oblidar la formació en les fases prèvies a l'anàlisi de dades com són el plantejament de la problemàtica d'investigació, la construcció del model d'anàlisi amb el seu disseny de recollida d'informació, etc. pròpies del procés d'investigació científica i que aboquen en els procediments d'anàlisi.

En aquest curs n'hi han dos elements addicionals que són necessaris pel seu seguiment i aprofitament. El primer és el coneixement i utilització dels imprescindibles instruments matemàtics per a l'anàlisi; la informació corresponent es donarà al llarg curs en els moments adients. El segon és la utilització d'un programari estadístic per a les ciències socials (SPSS) ja introduït en els coneixements de la llicenciatura.

El programa de continguts de l'assignatura contempla els mètodes i tècniques d'anàlisi de dades que més interès presenten pel sociòleg/a. La seva varietat i extensió fa impossible el seu tractament exhaustiu; tot i fent una selecció reduïda no es podran explicar amb la mateixa profunditat. Per aquest motiu d'alguns procediments es donarà una simple introducció informativa. D'altres, els de més utilitat i/o dificultat, seran tractats amb més detall, com són per exemple els procediments d'anàlisi factorial o de classificació automàtica.

Es farà un èmfasi particular en que l'alumnat adquiereixi els elements suficients per que pugui prolongar personalment el coneixement d'aquells mètodes i tècniques que no hagin pogut ser explicats amb la profunditat requerida.

2. PROGRAMA GENERAL DE CONTINGUTS DE L'ASSIGNATURA

PART I: DE L'ANÀLISI BIVARIABLE A L'ANÀLISI MULTIVARIABLE

- Tema 1. Introducció general.
- Tema 2. L'anàlisi de taules de contingència.
- Tema 3. L'anàlisi de variança i l'anàlisi de regressió.

PART II: L'ANÀLISI MULTIVARIABLE

- Tema 4. L'anàlisi multivariante: introducció i classificació. Elements matemàtics, estadístics i informàtics per a l'anàlisi de dades.
- Tema 5. L'anàlisi factorial: l'anàlisi de components principals i de correspondències.
- Tema 6. L'anàlisi de classificació.

El programa detallat del temari de l'assignatura es lliurarà al llarg del curs. Tanmateix a continuació apareix una relació de referències bibliogràfiques generals i complementàries que també seran objecte de distribució i ampliació a cadascun dels temes del programa.

3. BIBLIOGRAFIA BÀSICA I COMPLEMENTÀRIA

El llistat que apareix tot seguit inclou la bibliografia bàsica (en negreta) més la bibliografia complementària. Al llarg del curs es faran comentaris generals orientatius de la bibliografia particular que correspon a cada tema i s'assenyalaran les lectures obligatòries recomanades pel seguiment del temari.

- ACHEN, C.H. (1982). *Interpreting and Using Regression*. Beverly Hills: Sage Publications.
- ALDENDERFER, Mark S.; BLASHFIELD, Roger K. (1987). *Cluster Analysis*. Beverly Hills: Sage Publications.
- BAILEY, Kenneth D. (1994). *Typologies and Taxonomies. An Introduction to Classification Techniques*. Sage, Thousand Oaks (California).
- BATISTA FOGUET, J.M.; MARTINEZ ARIAS, M.R. (1989). *Análisis multivariante. Análisis en componentes principales*. Barcelona: Hispano Europea.
- BISHOP, Y.M.; FIENBERG, S.E.; HOLLAND, P.W. (1989). *Discrete Multivariate Analysis: Theory and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BISQUERRA ALZINA, Rafael (1987). *Introducción a la estadística aplicada a la investigación educativa. Un enfoque informático con los paquetes BMDP y SPSSX*. Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias.
- BISQUERRA ALZINA, Rafael (1989). *Introducción conceptual al análisis multivariable. Un enfoque informático con los paquetes SPSS-X, BMDP, LISREL y SPAD*, Promociones y Publicaciones Universitarias, Barcelona.
- BLALOCK, Hubert M. Jr. (1981). *Estadística Social*. México: Fondo de Cultura Económica.
- BRYMAN, A.; DUNCAN, C. (1990). *Quantitative data analysis for social scientists*. London: Routledge.
- CIBOIS, Phillippe (1990). *L'analyse des données en sociologie*. Paris: PUF.
- CORNEJO ALVAREZ, José Manuel (1988). *Técnicas de investigación social: el análisis de correspondencias (Teoría y Práctica)*, Promociones y Publicaciones Universitarias, Barcelona.
- CHRISTENSEN, Ronald R. (1990). *Log-Linear Models*. New York: Springer-Verlag.
- DOMENECH MASSONS, J.M.; PORTELL VIDAL, M. (1994). *Análisis de datos con el Sistema SPSS*. Esplugues (Barcelona): Signo.
- DOMENECH, J.M.; RIBA, M.D. (1983). *Introducción al modelo lineal: regresión múltiple*. Bellaterra (Barcelona): Universitat Autònoma de Barcelona.
- DOMENECH, J.M.; RIBA, M.D. (1985). *Métodos estadísticos. Modelo lineal de regresión*. Barcelona: Herder.
- ESCOFIER, B.; PAGÈS, J. (1990). *Analyses factorielles simples et multiples. Objectifs, méthodes et interprétations*. 2a. edició. Paris: Dunod.
- ETXEBERRIA, J.; GARCIA, E.; GIL, J.; RODRIGUEZ, G. (1995). *Análisis de datos y textos*. Madrid: RA-MA.
- FERRAN ARANAZ, Magdalena (1996). *SPSS para Windows. Programación y análisis estadístico*. Madrid: McGraw-Hill.
- GARCIA FERRANDO, Manuel (1987) *Socioestadística. Introducción a la estadística en sociología*. 2a edició amp. Madrid: Alianza. Alianza Universidad Textos, 96. Cap. 7, 8 i 10.
- GRANDE ESTEBAN, I.; ABASCAL FERNANDEZ, E. (1989). *Métodos multivariantes para la investigación comercial*. Barcelona: Ariel.
- GUILLEN, Mauro F. (1992). *Análisis de regresión múltiple*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- IBAÑEZ, Jesús (1989). «Perspectivas de la investigación social: el diseño en las tres perspectivas». En: *El análisis de la realidad social*, editado por M. García Ferrando, J. Ibáñez y F. Alvira. Madrid: Alianza. P. 49-112.
- KIM, J.-O.; MUELLER, Ch.M. (1978). *Introduction to factor analysis. What it is and How To Do it*. Beverly Hills: Sage.

- KIM, J.-O.; MUELLER, Ch.M. (1978). *Factor analysis. Statistical Methods and Practical Issues*. Beverly Hills: Sage.
- KNOKE, D.; BURKE, P.J. (1980). *Log Linear Models*. Beverly Hills: Sage Publications.
- LEBART, L.; MORINEAU, A.; FENELON, J.P. (1985). *Tratamiento estadístico de datos. Métodos y programas*, Marcombo, Barcelona.
- LEFEBVRE, Jacques (1983). *Introduction aux analyses statistiques multidimensionnelles*, Masson, Paris.
- LEWIS-BECK, M.S. (1980). *Applied Regression: An Introduction*. Beverly Hills: Sage Publications.
- LIZASOAIN, L.; JOARISTI, L. (1996). *SPSS para Windows: versión 6.0.1*. Madrid: Paraninfo.
- LOZARES COLINA, C.; LOPEZ ROLDAN, P. (1991). «El muestreo estratificado por análisis multivariado». En: *El pluralismo metodológico en la investigación social: ensayos típicos*, editado por M. Latiesa. Granada: Universidad de Granada. P. 107-160.
- MARRADI, Alberto (1991). «Clasificación». A: *Terminología científico-social. Aproximación crítica*, dirigida per R. Reyes. Barcelona: Antrophos. P. 45-58.
- NORUSIS, Marija J./SPSS Inc. (1990). *SPSS Advanced Statistics. User's Guide*. Chicago: SPSS Inc..
- RIBA LLORET, M.D. (1990). *Modelo lineal de análisis de la varianza*. Barcelona: Herder.
- RUIZ-MAYA PEREZ, Luis (1977). *Métodos estadísticos de investigación. Introducción al análisis de la varianza*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística.
- RUIZ-MAYA PEREZ, Luis (1991). *Metodología estadística para el análisis de datos cualitativos*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- SANCHEZ CARRION, Juan Javier (1984). *Introducción a las técnicas de análisis multivariable aplicadas a las ciencias sociales*, Centro de Investigaciones Sociológicas, Madrid.
- SÁNCHEZ CARRION, Juan Javier (1989). «Técnicas de análisis de datos nominales». *Revista Española de Investigaciones Sociológicas* 45, enero-marzo. P. 133-155.
- SÁNCHEZ CARRION, Juan Javier (1989). *Análisis de tablas de contingencia. El uso de los porcentajes en ciencias sociales*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas-Siglo XXI. Monografías, 105. Cap. 2.
- SÁNCHEZ CARRION, J. (1995). *Manual de análisis de datos*. Madrid: Alianza. Alianza Universidad Textos, 150. Cap. 6.
- SPSS Inc. (1993). *SPSS for Windows. Base System User's Guide. Release 6.0*. Chicago: SPSS Inc.
- SPSS Inc. (1994). *SPSS 6.1 for Windows Update*. Chicago: SPSS Inc.
- TABACHICK, B.G.; FIDELL, L.S. (1989). *Using Multivariate Statistics*. 2a. edició. New York: Harper Collins.
- VOLLE, M. (1978). *Analyse des données*, Economica, Paris.
- VV.AA. (1991). «L'anàlisi multivariable de dades». *Monogràfic de Papers. Revista de Sociologia*, 37.
- VV.AA. (1996). «La construcció de tipologies. Exemples». *Monogràfic de Papers. Revista de Sociologia*, 48.
- WEIERS, Ronald M. (1986). *Investigación de mercados*. México: Prentice-Hall.

4. AVALUACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Donat el contingut del curs i la escassa afinitat que en general posseeixen els i les estudiants/es de sociologia amb els procediments matemàtics, el seguiment permanent, la assistència regular a classe i les pràctiques són imprescindibles.

- L'avaluació tindrà dos nivells, un amb un caire continuïtat i l'altre puntual:
- Contínua: assistència i participació a classe juntament amb la realització dels exercicis que s'hauran de lliurar regularment, en alguns casos amb l'aplicació informàtica corresponent. Aquesta part representa el 30% de la nota final.
 - Puntual: la qualificació resultat d'un examen sobre el conjunt de la matèria impartida que tindrà lloc al final de semestre. Aquesta part representa el 70% de la nota final.